

**МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

ФОРМУВАННЯ МЕРЕЖ ПРИКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ

**Чернівці
12-13 травня 2011 р.**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ КНТЕУ
ЧЕРНІВЕЦЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

ВИЩА ШКОЛА ТУРИЗМУ ТА ГОТЕЛЯРСТВА

(М. ЛОДЗЬ, РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА)

ВИЩА ШКОЛА РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА ТУРИЗМУ

(М. КЕЛЬЦЕ, РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА)

ШКОЛА ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ У СФЕРІ ГРОМАДСЬКОГО
АДМІНІСТРУВАННЯ (М. БРАТИСЛАВА, СЛОВАЦЬКА РЕСПУБЛІКА)

ВИЩА БІЗНЕС-ШКОЛА (М. ОСТРАВА, ЧЕСЬКА РЕСПУБЛІКА)

УНІВЕРСИТЕТ «УНІОН» (М. БЕЛГРАД, РЕСПУБЛІКА СЕРБІЯ)

КРАСНОЯРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ
(М. КРАСНОЯРСЬК, РОСІЙСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ)

ФОРМУВАННЯ МЕРЕЖ ПРИКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ

МАТЕРІАЛИ

МІЖНАРОДНОЇ

НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

Чернівці

12-13 травня 2011 року

РОЗВИТОК ФОРМ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА
В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Березовська Вікторія СПІВРОБІТНИЦТВО В РАМКАХ ЄВРОРЕГІОНУ – ПРІОРИТЕТНИЙ НАПРЯМОК РОЗВИТКУ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ	108
Блажевич Наталя ІННОВАЦІЙНА МОДЕЛЬ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА НА РИНКУ СОЦІАЛЬНО-МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ	111
Бозуленко Олена ЗНАЧЕННЯ ПРИКОРДОННОЇ ТОРГІВЛІ В СИСТЕМІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	113
Бозуленко Олександр АКТИВІЗАЦІЯ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА	116
Вдовічен Анатолій, Мельник Віталіна РОЗВИТОК ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ЯК ОДИН ІЗ ЗАСАДНИХ ПРІОРИТЕТІВ СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ ТА ЄС	119
Герасимчук Василь ВІД СИРОВИННОЇ ДО НАУКОМІСТКОЇ ПРОДУКЦІЇ В СТРУКТУРІ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ З КРАЇНАМИ-СУСІДАМИ	122
Головчук Оксана ФОРМИ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА МІЖ ЗАКАРПАТСЬКОЮ ОБЛАСТЮ ТА РЕГІОНАМИ СУСІДНІХ КРАЇН	125
Грицюк Ернест СУЧАСНИЙ СТАН І НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ПРИКОРДОННОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ	129
Замятіна Наталія ТРАНСКОРДОННЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ЯК ФОРМА РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ	132
Зубко Олена ЗАСТОСУВАННЯ СВІТОВОГО ДОСВІДУ ДЛЯ АНАЛІЗУ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ ІННОВАЦІЙНИМИ ТОВАРАМИ	134
Келару Інна ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ФІЛІЙ ІНОЗЕМНИХ ТНК У ПАЛИВНО-ЕНЕРГЕТИЧНОМУ КОМПЛЕКСІ УКРАЇНИ	137
Короп Богдана РОЗВИТОК ФОРМ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В УКРАЇНІ	139
Липчук Василь ТРАНСФОРМАЦІЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ СТРУКТУРИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СВІТОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ	142

Олена Бозуленко, к.е.н.,

Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ,
м. Чернівці

ЗНАЧЕННЯ ПРИКОРДОННОЇ ТОРГІВЛІ В СИСТЕМІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Вирішення Україною, як і будь-якою державою, важливих соціально-економічних, політичних та інших завдань практично неможливе без її участі у міжнародному економічному співробітництві, в діяльності міжнародних організацій. Таке співробітництво є ваговою умовою успішного розв'язання багатьох проблем не лише зовнішньополітичного, зовнішньоекономічного характеру, а й внутрішнього.

Стратегічною метою України є вступ до Європейського Союзу. Залучення до європейської спільноти відкрило б для України великі можливості щодо прискорення економічного розвитку і підвищення добробуту [1].

На сьогодні визначено 7 пріоритетів співпраці між Україною та ЄС: енергетика, торгівля та інвестиції, юстиція та внутрішні справи, наближення законодавства України до законодавства Євросоюзу, охорона навколишнього середовища, транспортна сфера, транскордонне співробітництво, співпраця у сфері науки, технологій та космосу.

Перспективною формою регіонального співробітництва є інтеграція на мезорівні, тобто співпраця прикордонних адміністративних регіонів. Така форма успішно розвивається в Західній Європі з кінця 50-х років минулого століття, вона одержала назву "єврорегіони". Сьогодні в Європі діє більше 50 єврорегіонів.

За даними Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, територія єврорегіонів складає майже третину від загальної площі України. До складу єврорегіонів входять 9 областей – Волинська, Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська, Одеська, Сумська, Чернівецька, Чернігівська та Харківська.

З початку 1990 років на кордонах України та нових держав-членів Євросоюзу було створено 4 єврорегіони, до участі у яких залучено шість областей України: "Буг", "Карпати"; "Верхній Прут", "Нижній Дунай". В межах єврорегіонів здійснюється транскордонне співробітництво і торгівля, спільне підприємництво, екологічна і культурна співпраця [1].

Прикордонне розташування є одним з найпотужніших і ефективних чинників економічного зростання, досягнути якого можна за рахунок поглиблення транскордонного співробітництва, зокрема, шляхом створення придатних умов для здійснення прикордонної торгівлі. Світовий досвід показує, що розвиток прикордонної торгівлі сприяє виникненню конкурентного середовища на транскордонних ринках і в кризових

ситуація дає можливість виживання, а при стабільній ситуації сприяє прискоренню підвищення життєвого рівня населення [2].

Становлення прикордонної торгівлі в Україні можна поділити на такі етапи:

- 1) кінець 80-х років – зародження прикордонної торгівлі, пов'язане з ліберизацією економіки та розвитком міжнародного туризму;
- 2) початок 90-х років – криза 90-х років стимулювала населення до здійснення прикордонної торгівлі;
- 3) кінець 90-х років – активізація прикордонної торгівлі завдяки прийняттю митної і грошової реформ;
- 4) початок 2000-х років – поживлення прикордонної торгівлі, пов'язане з інтеграцією сусідніх країн в ЄС та Шенгенську зону та введенню в дію правил малого прикордонного руху.

Прикордонна торгівля, яка згідно із Законом України "Про зовнішньоекономічну діяльність" не відокремлюється від зовнішньої торгівлі залишається майже не дослідженою науковцями. В ст. 7 Закону зазначається, що в Україні запроваджується режим найбільшого сприяння; виключення щодо режиму найбільшого сприяння в формі преференцій можуть бути зроблені для товарів, що походять з держав, з якими Україна уклала угоди про прикордонну торгівлю [3].

Визначення сутності прикордонної торгівлі можна зустріти у працях вітчизняних учених-економістів, зокрема в Економічній енциклопедії вказано, що "прикордонна торгівля – це вид міжнародного товарообміну, що здійснюється торговельними організаціями і фірмами прикордонних районів з іноземними партнерами прилеглих держав; форма взаємовигідної співпраці, що сприяє зростанню товарообігу, розширенню міжнародного поділу праці, кооперації виробництва" [4].

Прикордонна торгівля заснована на тому важливому принципі, який покликаний забезпечувати соціально-економічний розвиток суміжних регіонів двох держав і передбачає встановлення особливого пільгового режиму її реалізації. Актуальність проблем прикордонної торгівлі зумовлюється розширенням ЄС до кордонів України, ускладненням візового режиму у зв'язку з приєднанням країн-сусідів до Шенгенської угоди та вступом України до СОТ. Поки що в Україні відсутні методика дослідження прикордонної торгівлі та її офіційна статистика.

Основними проблемами прикордонної торгівлі є:

- 1) відсутність постійного моніторингу прикордонної торгівлі не дає можливості отримання інформації щодо кон'юнктури транскордонних ринків та не сприяє прийняттю своєчасних та об'ґрунтованих рішень;
- 2) нерегламентована діяльність значної кількості населення створює передумови для зловживань;

3) у період безробіття мешканці прикордонних невеликих міст та сіл почали виїжджати за кордон, передусім до сусідів, та займатися прикордонною торгівлею. Для повернення цих молодих людей у офіційну сферу діяльності, треба розробити та реалізувати окремий план дій на всіх рівнях державного управління;

4) більшість людей, що займаються прикордонною торгівлею, є жінки різного віку. Не регламентована робота, тяжка фізична праця, несприятливі погодні умови часто призводять до погіршення їх здоров'я та створюють несприятливі ситуації у сім'ї, у сфері виховання дітей тощо [5].

Не дивлячись на це, прикордонна торгівля – це вагоме явище у життєдіяльності прикордонних територій і його треба вивчати, відслідковувати кон'юнктуру на транскордонних ринках і використовувати інформацію для управлінських рішень з метою підвищення життєвого рівня мешканців та конкурентоспроможності регіонів.

Прикордонна торгівля сприятиме:

- ✓ самозайнятості частини населення;
- ✓ створення нової дрібно-гуртової та роздрібно-торгівельних мереж та робочих місць;
- ✓ розвитку малого підприємництва;
- ✓ забезпеченню мешканців споживчими товарами у широкому асортименті, дешевими і більш доступними;
- ✓ створенню конкурентного середовища та розбудові прикордонної інфраструктури.

Впровадження прикордонної торгівлі дозволить: стимулювати розвиток та розширення прикордонної торгівлі, яка забезпечить сотні робочих місць; вдосконалити взаємовигідні торговельно-економічні зв'язки між прикордонними регіонами України та суміжних держав; поглибити економічну інтеграцію і ефективне використання економічного потенціалу прикордонних регіонів держав, підвищити їх конкурентоспроможність.

Список використаних джерел:

1. Солонінко К. С. Міжнародна торгівля : навч. посіб. [Текст] / К. С. Солонінко. – К. : Кондор, 2008. – 380 с.
2. Проблеми розвитку транскордонного співробітництва України в умовах розширеного ЄС : монографія [Текст] / [за аг. ред. д.е.н., проф. Мікули Н. А., к.е.н., доц. Борщевського В. В., к.е.н. Васильців Т. Г.]. – Львів : Ліга Прес, 2009. – 436 с.
3. Про зовнішньоекономічну діяльність [Текст] : [закон України : офіц. текст : із змінами на 01.01.2011 р. № 1833-17] // Голос України. – 1991. – 12 червня.
4. Економічна енциклопедія: в 3 т. [Текст] / відп. ред С. В. Мочерний. – К. : Академія, 2002. – Т. 3 – 952 с.
5. Розвиток транскордонного співробітництва України в умовах розширеного ЄС [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.niss.lviv.ua/analytics/69.htm>.